

W1-4	Asignatura	Edukasyon sa Pagpapakatao	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Track o Kursong Akademiko, Teknikal-Bokasyonal, Sining at Disenyo, at Isports
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	<p>45. Nakikilala ang mga pagbabago sa kanyang talento, kakayahan at hilig (mula Baitang 7) at naiugnay ang mga ito sa pipiliing kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at palakasan o negosyo</p> <p>46. Napagninilayan ang mga mahahalagang hakbang na ginawa upang mapaunlad ang kanyang talento at kakayahan ayon sa kanyang hilig at mithiin</p> <p>47. Napatutunayan na ang pagiging tugma ng mga personal na salik sa mga pangangailangan (requirements) sa napiling kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at isports o negosyo ay daan upang magkaroon ng makabuluhang hanapbuhay o negosyo at matiyak ang pagiging produktibo at pakikibahagi sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng bansa</p> <p>48. Natutukoy ang kanyang mga paghahandang gagawin upang makamit ang piniling kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at palakasan o negosyo (hal., pagkuha ng impormasyon at pag-unawa sa mga tracks sa Senior High School)</p> <p>EsP9PK-IVa-13.1 EsP9PK-IVa-13.2 EsP9PK-IVb-13.3 EsP9PK-IVb-13.4</p>
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa mga pansariling salik sa pagpili ng tamang kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

A. Panimula (Unang araw ng Unang Linggo)

Sa araling ito, inaasahan na maipamalas mo ang mga pagbabago sa iyong talento, kakayahan at hilig (mula Baitang 7) at ang ugnayan nito sa pipiliing track o kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at disenyo, at isports. Magiging gabay mo ang aralin na ito upang mapag-isipang mabuti ang mga hakbang na iyong ginawa upang mapaunlad ang talento at kakayahan ayon sa iyong hilig at mithiin.

Mahalaga na pag-isipan mo ng mabuti ang pipiliing track o kurso sa pagtungtong mo sa Senior High School upang matiyak ang pagiging produktibo at pakikibahagi sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng ating bansa. Ano ang kahalagahan ng tamang pagpili ng kurso pagtungtong ng Senior High School? Bakit nga ba kailangan alamin ang mga salik sa pagpili ng tamang kurso? Paano mo maisasakatuparan ang mga salik na kailangan upang matamo ang iyong mga mithiin? Pag-aralan ang larawan at tukuyin ang iba't-ibang propesyon na ipinapakita nito?

Ano-anong trabaho/hanapbuhay ang makikita sa mga larawan? Ano-ano ang mga katangiang ang dapat tinataglay ng bawat isa upang matupad ang pangarap nila? Paano nila nakamit ang piniling trabaho/hanapbuhay?

B. Pagpapaunlad

(Unang hanggang Ikalawang Araw ng Ikalawang Linggo)

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 1: Tukuyin ang iyong talento, kakayahan at hilig noong ikaw ay nasa Baitang 7 at ngayon sa Baitang 9. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel. Gamitin ang pormat sa ibaba.

Halimbawa:	Baitang 7	Baitang 9
Talento, Kakayahan, at Hilig	Pagsasayaw Gumuhit Makinig ng musika	Pagsasayaw Magluto Magbasa

	Baitang 7	Baitang 9
Talento, Kakayahan at Hilig		

Batay sa iyong sagot sa talahanayan sa itaas. Sagutin mo ang mga sumusunod na tanong. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. Ano-anong pagbabago sa talento, kasanayan (skills), at hilig noong ikaw ay nasa Baitang 7?
2. Nagbago ba o hindi ang kursong kukunin mo noong nasa Baitang 7 ka?
3. Ngayong nasa ika-9 na Baitang ka na, ano ang kursong plano mong kunin sa Senior High School?

Ayon kay **Jürgen Habermas**, tayo ay nilikha upang makipagkapwa at makibahagi sa buhay-sa-mundo (lifeworld), at ito ay nabubuo sa pagkomunikasyon ng kaniyang mga kasapi. Nahuhubog lamang ng tao ang kaniyang pagkakakilanlan sa pakikibahagi sa kaniyang pakikipag-ugnayan sa kapwa. Napakahalaga ng iyong bahagi sa iyong sarili, kapwa at lipunan.

Sa bahaging ito ng aralin, pagtuunan mo naman nang malaking pansin ang mga pansariling salik sa pagpili ng tamang kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at disenyo, at isports ayon sa iyong:

1. **Talento.** Ang mga talento ay isang pambihirang biyaya at likas na kakayahang. Kailangang tuklasin dahil ito ang magsisilbi mong batayan sa pagpili ng tamang kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at disenyo, at isports sa iyong pagtatapos ng Junior High School (Baitang 10). Kung matagumpay mong maitutugma ang iyong talento sa trabaho/hanapbuhay ay makakamit mo ang kagalingan at produktibong paggawa.

2. **Kasanayan (Skills).** Ang mga kasanayan o skills ay isa ring maituturing na mahalagang salik sa paghahanda sa iyong pipiling kurso. Ang mga kasanayang ating tinutukoy ay ang mga bagay kung saan tayo mahusay o magaling. Ito ay madalas na iniugnay sa salitang abilidad, kakayahan (competency) o kahusayan (proficiency). Kung hindi mo pa tukoy ang mga ito, makabubuting tingnan at bigyan ng oras ang mga katagorya na nakalista sa ibaba (Career Panning Workbook, 2006):

- a. Kasanayan sa Pakikiharap sa mga Tao (People Skills)
- b. Kasanayan sa mga Datos (Data Skills)
- c. Kasanayan sa mga Bagay-bagay (Things Skills)
- d. Kasanayan sa mga Ideya at Solusyon (Idea Skills)

3. **Hilig.** Nasasalamon ito sa mga paboritong gawain na nagpapasaya sa iyo dahil gusto mo at buo ang iyong puso na ibigay ang lahat ng makakaya nang hindi nakakaramdam ng pagod opagkabagot. Salungat dito ang mga gawain o bagay na ayaw mong gawin. Nakararamdam ka ng kawalan ng sigla at mabagal na pagkilos kung kaya maikling oras lamang ang iyong ginugugol sa mga ito.

4. **Pagpapahalaga.** May kilala ka bang taong nakamit ang kaniyang pangarap sa buhay nang dahil sa kaniyang mga natatanging pagpapahalaga? Sa iyong palagay, ano kaya ang nagpaunlad sa mga taong ito? Ang kanilang mga ipinamalas na pagsisikap na abutin ang mga ninanais sa buhay at makapaglingkod nang may pagmamahal sa bayan bilang pakikibahagi sa paunlad ng ating ekonomiya.

- Halimbawa:
- Kasipagan sa pag-aaral
 - Pananampalataya sa Diyos
 - Matiyaga
 - May disiplina sa sarili

5. **Mithiin.** Kalakip ng pagkamit ng mithiin sa buhay ay ang pagkakaroon ng matibay na personal na pahayag ng misyon sa buhay. Hindi lamang dapat na umiral sa iyo ang hangaring magkaroon ng mga materyal na bagay at kaghinawaan sa buhay, kailangan ay isipin rin ang pakikibahagi para sa kabutihang panlahat. Kung ngayon pa lamang sa mura mong edad ay matutuhan mong bumuo ng iyong personal na misyon sa buhay, hindi malabong makamit mo ang iyong mithiin sa buhay at sa iyong hinaharap.

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 2: Sagutin ang mga sumusunod na tanong sa iyong sagot sa sagutang papel.

1. Ano-ano ang mga pansariling salik sa pagpili ng tamang Track o Kursong Akademiko, Teknikal-Bokasyonal, Sining at Disenyo, at Isports sa pagtutong mo ng Senior High (Baitang 11-12)?
2. Bakit mahalaga ang mga pansariling salik na ito sa pagpili mo ng iyong kurso at hanapbuhay?
3. Alin sa mga pansariling salik sa pagpili ng kurso ang iyong higit na isinaalang-alang? Alin ang hindi? Ipaliwanag.

4. Bilang kabataan, anong mga hamon ang iyong hinaharap sa kasalukuyan (Baitang 10) na may kaugnayan sa iyong pagsasaalang-alang sa pipiliing kurso o hanapbuhay (akademiko o teknikal-bokasyonal)?
5. Bakit mahalaga ang tamang pagpili ng kurso, akademiko o teknikal-bokasyonal, sining at isports sa iyong paghahanda para sa paghahanapbuhay?
6. Paano mo iiugnay ang mga pansariling salik sa pagpili ng kurso, akademiko o teknikal-bokasyonal, sining at isports sa iyong paghahanda para sa paghahanapbuhay?

C. Pakikipagpalihan

(Unang hanggang Ikalawang Araw ng Ikalawang Linggo)

Nalaman at natunghayan natin ang kahalagahan at kahulugan ng iba't-ibang salik na makatutulong sa iyo sa tamang pagpili ng track o kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at disenyo, at isports. Inaasahan na lubos mong naunawaan ang mga paliwanag at halimbawa sa itaas. Ngayon naman ay ating subukin ang iyong kakayahan na sagutan ang mga gawain na inihanda ng guro.

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 3: Basahin ang mga nakasaad sa ibaba. Lagyan ng tsek (✓) kung ang pahayag ay tugma sa pagpili ng track o kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at disenyo, at isports at ekis (✗) naman kung hindi. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

- ___ 1. Si Lara Faye ay isang medical sales representative sa isang malaking kumpanya ng gamot. Siya ay nagtapos ng medisina sa isang kilalang pamantasan sa Maynila.
- ___ 2. Matagal nang nagtrabaho si Auring sa pagawaan ng payong. Sa katunayan siya ngayon ay isa nang tagapangasiwa roon. Nagsimula siya bilang isang manggagawa sa assembly line bagama't siya noo'y isa nang lisensiyadong guro.
- ___ 3. Nakatira si Mang Juan sa isang kariton sa kanto ng Aurora Boulevard at St. Michael Street. Naisanla nito ang lupang sinasaka nang magkasakit ang asawa at kinailangang lumuwas ng Maynila upang magtrabaho. Mag-iisang taon nang namumulot ng basura si Mang Juan para kumita at makaipon upang muling makabalik ng probinsya.
- ___ 4. Maraming mga trabahong nakalathala ngayon sa peryodiko ang wala pa sa listahan ng mga trabaho noong dekada 90.
- ___ 5. Isa sa mga in-demand na trabaho ngayon ang mga may kaugnayan sa cyberservices.

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 4: Gumawa ng tsart na may dalawang kolum, sa unang kolum ay isulat ang mga pansariling salik sa pagpili ng tamang kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay at sa pangalawa naman isulat ang mga hakbang kung paano mo ito maisasakatuparan. Gawin ito sa inyong sagutang papel.

Tsart ng aking Hakbangin	
Mga pansariling salik sa pagpili ng tamang kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay	Hakbang Kung Paano Isasagawa
1. Talento	
2. Kasanayan (skills)	
3. Hilig	
4. Pagpapahalaga	
5. Mithiin	

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 5: Gamit ang larawan sa ibaba. Isulat sa **kanang bahagi** ng timbangan ang mga bagay na makatutulong sayo sa pagpili ng kurso. Sa **kaliwang bahagi** naman ay isulat ang mga paraan upang makamit ang ninanais na kurso.

Photo credit: justiceinschools.org

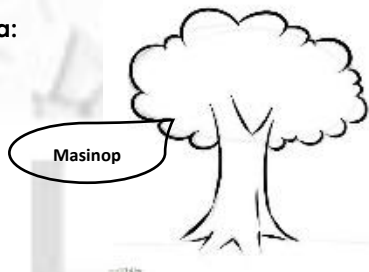
Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 6: Buuin ang concept map sa pamamagitan ng pagsusulat ng mga angkop na konsepto o ideya.

(Unang hanggang Ikalawang Araw ng Ikatlong Linggo)

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 8: Gumuhit ng isang puno at tawagin itong puno ng pagpapahalaga. Gamit ang puno ng pagpapahalaga, magsabit ng sampung bunga na makatutulong sa iyong pagkamit ng pansariling salik sa pagpili ng tamang track o kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, sining at disensyo, at isports sa Senior High School. Bigyang paliwanag ang bawat bungang isasabit sa puno ng pagpapahalaga. Gamiting gabay ang halimbawa sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Halimbawa:

masinop – ang pagiging masinop ay makakatulong sa aking paggawa dahil kung masinop ang isang tao, wala siyang aaksayahing pera, oras o panahon. Magagamit niya ito sa maayos at tama.

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 9: Tayahin ang sarili kung ano ang mga di-mabuting bunga at posibleng alternatibo kung ang **job responsibilities/activities** ay hindi tugma sa iyong interes at hilig. Ilagay ang mga magiging posibilidad sa kabilang kolum nito. Maaring balikan ang mga paliwanag at pahayag sa bahagi ng pagpapaunlad. Gamiting gabay ang halimbawa sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Mga Sitwasyon	Di-Mabuting Bunga	Alternatibo (Posibleng Solusyon)
Halimbawa: Pagpilit sa sarili na magustuhan ang isang trabaho dahil sa laki ng suweldo	Pagpilit sa sarili na magustuhan ang isang trabaho dahil sa laki ng suweldo	Pagiging malikhain (creative) at pagbabagong-bihis (re-design) sa pagtatrabaho upang mas maging interesado sa araw-araw na paggawa

Mga Sitwasyon	Di-Mabuting Bunga	Alternatibo (Posibleng Solusyon)

Mga tanong:

1. Natukoy mo na ba ang iyong mga interes at hilig gayundin ang iyong mga kakayahan, talino at talento mula sa mga nagawa mong pagsasanay sa gawain 1-4?
2. May pagbabago bang nangyari sa iyong mga interes at hilig mula noong nasa Baitang 7 at ngayong nasa Baitang 9 ka na? Ano-ano ang mga ito? Isa-isahin.

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 10: Balikan ang Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 9 mula sa mga kasagutan sa nagdaang gawain, maiging tingnan kung ang mga kasalukuyang gawain sa bahay at paaralan gayundin sa mga bagay na kinagigiliwan ay nasa linya ng iyong hilig at interes. Sumulat at bumuo ng isang maikling kongklusyon mula sa mga ito. Isulat ito sa iyong sagutang papel.

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 11: Umisip ng mga hakbangin na maaring isama sa recipe ng pagtupad ng iyong mithiin. Isaalang ang mga kakailanganing mga salik at tamang sukat upang makalikha ng isang resipe ng mithiin. Tunghayan ang halimbawa na ginawa ng guro sa ibaba. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel.

Halimbawa: talento
1 kilong lakas ng loob
½ tiwala sa sarili
3 kilong pagsisikap

Pamantayan	Deskripsiyon	Puntos	Nakuhang Puntos
Pagkamalikhain	Angkop at akma ang mga salita na ginamit upang maging maganda at makabuluhan ang likhang resipe upang magpahayag pananaw ukol sa paksa.	15	
Kaangkupan sa tema	Angkop sa tema ang ginawang resipe.	10	
Kalinisan	Malinis ang pagkakagawa ng resipe.	5	
KABUUANG PUNTOS		30	

(Unang araw ng Ikaapat na Linggo)

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 12: Gumawa ng isang collage gamit ang mga ginupit na larawan tungkol sa kursong nais mong kuhanin pagdating mo sa Senior High School. Pagkatapos nito ay gumawa ng isang maikling paliwanag/ideya sa napiling kurso patungkol sa ginawang collage.

Pamantayan	Deskripsiyon	Puntos	Nakuhang Puntos
Pagkamalikhain	Angkop at akma ang mga na larawan ginamit upang maging maganda ang pagpapahayag ng saloobin at pananaw ukol sa paksa.	15	
Kaangkupan sa tema	Angkop sa tema ang ginawang collage.	10	
Kalinisan	Malinis ang pagkakagawa ng collage.	5	
KABUUANG PUNTOS		30	

D. Paglalapat (Ikalawang araw ng Ikaapat na Linggo)

Mahalagang tugma ang mga pansariing salik sa mga pangangailangan (requirements) sa napiling kursong Akademiko, Teknikal-Bokasyonal, Sining at Isports, Negosyo o Hanapbuhay upang magkaroon ng makabuluhang hanapbuhay o negosyo at matiyak ang pagiging produktibo at pakikibahagi sa pagpapaunlad ng ekonomiya ng bansa. Mahalagang maglaan ng oras sa pag-iisip bago mamili, dahil ito ang tutulong sa iyo na makita ang kabuuan at ang iba't ibang anggulo ng sitwasyon. Malaya kang lumapit sa mga taong pinagkakatiwalaan at makapagbibigay sa iyo ng mabuting payo.

Kailangan natin ang mga taong nakapaligid sa atin upang matulungan tayong magtimbang, magsuri ng mga bagay bagay at maggabay tungo sa tamang pagpapasya.

Sa sagutang papel, kompletuhin ang talata at pagnilayan ang mga tanong sa ibaba.

Ang propesyong/trabahong nais ko pagdating ng araw ay _____ sapagkat _____.
Magiging masaya ako sa aking trabaho kung _____. Sa
gulang ko ngayon, dapat na pinaplano na ang pagpili ng trabaho at magiging propesyon sapagkat _____.

Bakit mahalagang matukoy ang mga iyong mga interes/hilig, kasanayan (skills), talento, mga pagpapahalaga at mithiin sa buhay sa pagpili mo ng iyong kukuning kurso? Paano mo iuugnay ang mga pansariling salik sa pagpili ng kurso, akademiko o teknikal-bokasyonal, sining at isports sa iyong paghahanda para sa paghahanapbuhay?

V. PAGTATAYA

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

VI. PAGNINILAY

Ipatatid sa iyong guro ang iyong personal na pagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans bawat linggo.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong naging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawanito. Nakatulong ang gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✗ - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 5		Bilang 9		Bilang 13	
Bilang 2		Bilang 6		Bilang 10		Bilang 14	
Bilang 3		Bilang 7		Bilang 11		Bilang 15	
Bilang 4		Bilang 8		Bilang 12		Bilang 16	

VII. SANGGUNIAN

Edukasyon sa Pagpapakatao 9, pp. 201 – 230)

Inihanda ni:

JENNY ROSS D. UNICO

Sinuri nina:

JUN A. ROBLES

SHINE C. MAIGTING
CLARIZA G. TERONES
PHILIPS T. MONTEROLA

W5-8	Asignatura	Edukasyon sa Pagpapakatao	Baitang	9
	Markahan	4	Petsa	

I. PAMAGAT NG ARALIN	Kahalagahan at Pagbubuo ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay			
II. MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELCs)	49. Nakapagpapaliwanag ng kahalagahan ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay 50. Natutukoy ang mga hakbang sa pagbuo ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay 51. Nahihinuha ang kanyang Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay ay dapat na nagsasalamang ng kanyang pagiging natatanging nilalang na nagpapasya at kumikilos nang mapanagutan tungo sa kabutihang panlahat 52. Nakapagbubuo ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay			
	EsP9PK-IVc-14.1	EsP9PK-IVc-14.2	EsP9PK-IVd-14.3	EsP9PK-IVd-14.4
III. PANGUNAHING NILALAMAN	Naipamamalas ng mag-aaral ang pag-unawa sa kahalagahan ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay.			

IV. YUGTO NG PAGKATUTO AT MGA GAWAING PAMPAGKATUTO

I. Panimula (Unang araw ng Ikalimang Linggo)

Sa nakaraang aralin natutunan mo ang mga pansariling salik sa pagpili ng tamang *track* o kurso at ang kahalagahan ng pagiging tugma nito sa napiling *track* o kursong akademiko, teknikal-bokasyonal, isports at sining. Sa aralin naman na ito ay inaasahan na magkakaroon ka ng tamang direksyon sa pagpapasya at pagkilos nang may pananagutan tungo sa kabutihang panlahat. Kagaya na lamang ng iyong patuloy na pagsusumikap na ipagpatuloy ang iyong pag-aaral sa panahon sa gitna ng pandemiya. Napakahalaga ng pagkakaroon ng edukasyon sa buhay ng isang tao. Nakakatulong ito sa pagpapa-unlad ng sarili at ng kinabukasan. Nagpapalakas ito ng loob para makipagsapalaran sa buhay. Nagpapatatag ito sa ating pagkatao para harapin ang mga pagsubok at matutong lumaban sa agos ng buhay. Madalas nating naririnig sa ating mga magulang na ang edukasyon lamang ang tangi nilang maipapamana sa atin kung kaya't pinapayuhan nila tayong mag-aral na mabuti at magtapos sa pag-aaral. Ang edukasyon ang pamanang kailanman ay hindi mawawala sa tao at hindi mananakaw ninuman.

Photo credit: clipart-library.com

Alam mo ba ang direksiyon na tinatahak mo sa buhay? Naitanong mo na ba sa iyong sarili kung saan ka patungo? Tingnan mo ang larawan sa itaas. Sa iyong palagay, alam ba ng taong iyan ang tamang direksiyon na kaniyang tatahakin? Paano kaya, kung siya ay magkamali at maligaw sa ninanais niyang puntahan? Ano kaya ang maaaring mangyari sa kaniya? Ano kaya ang maaari niyang hantungan?

D. Pagpapaunlad (Unang Araw ng Ikalimang Linggo hanggang Ikalawang Araw ng Ikaanim na Linggo)

Gawain sa Pagkakatuto Bilang 1: Basahin at suriin ang awitin ni Lea Salonga na "The Journey". Pagkatapos ay sagutin ang mga sumusunod na tanong. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel. (Kung may internet, maaaring panoorin ang video ng awitin na nasa link na ito <https://youtu.be/zqVwhrWBzEM> upang mas higit na kasiya-siya at malinaw ang mensahe ng kanta.)

I. Half the world is sleeping Half the world's awake Half can hear their hearts beat Half just hear them break	V. What a journey it has been I have been to sorrow I have been to bliss Where I'll be tomorrow I can only guess
II. I am but a traveler, in most every way Ask me what you want to know	VI. Through the darkest desert Through the deepest snow Forward, always forward, I go (Repeat III & IV)
III. What a journey it has been And the end is not in sight But the stars are out tonight And they're bound to guide my way	VII. Forward, always forward Onward, always up Catching every drop of hope In my empty cup (Repeat III & IV)
IV. When they're shining on my life I can see a better day I won't let the darkness in	

1. Ano ang iyong naramdaman habang pinapakinggan o binabasa ang awitin?
2. Ano ang mensahe ng awitin?
3. Naitanong mo na ba sa iyong sarili kung ano ang iyong tatahakin sa iyong paglaki? Ano ba ang iyong misyon sa buhay?

Tunay na mahalaga ang pagkakaroon ng malinaw na tunguhin sa buhay. Marahil finatanong mo ang iyong sarili sa ngayon kung paano mo ito gagawin o sisimulan.

Basahin ang sanaysay sa ibaba. Maaari mo rin itong basahin sa *EsP 9 Learner's Material* sa **Pagpapalalim** sa pahina 235-245.

Photo credit: clipart-library.com

Ano nga ba ang kahulugan ng **Personal na Misyon sa Buhay**? Ito ay katulad ng isang personal na Kredo o isang motto na nagsasalaysay kung paano mo ninanais na dumaloy ang iyong buhay. Ito ay magiging batayan mo sa iyong gagawin na mga pagpapasya sa araw-araw.

Isang magandang paraan ito upang higit mong makilala ang iyong sarili at kung saan ka patutungo. Nagsisilbi itong simula ng matatag na pundasyon sa pagkakaroon mo ng sariling kamalayan at mataas na pagpapahalaga sa iyong mga layunin sa buhay. Hindi madali ang paglikha nito, dahil nangangailangan ito ng panahon, inspirasyon at pagbabalik-tanaw.

Ayon kay Stephen Covey sa kaniyang aklat na *Seven Habits of Highly Effective People* "Begin with the end in mind". Nararapat na ngayon pa lamang ay malinaw na sa iyong isip ang isang malaking larawan kung ano ang nais mong mangyari sa iyong buhay. Mahalagang kilalanin mong mabuti ang iyong sarili at suriin ang iyong katangian, pagpapahalaga at layunin. Sa paglikha ng Personal na Misyon sa Buhay, makatutulong na magkaroon ka ng pansariling pagtataya o personal assessment sa iyong kasalukuyang buhay. Ang resulta nito ay magiging kapaki-pakinabang sa iyong mapanagutang pasya at kilos.

Photo credit: clipart-library.com

Narito ang mga dapat mong isaalang-alang sa pansariling pagtataya.

1. **Suriin ang iyong ugali at katangian.** Simulan mo ang paggawa ng iyong personal na misyon sa pamamagitan ng pagtatala ng iyong mga ugali at mga katangian.
2. **Tukuyin ang iyong mga pinahahalagahan.** Kailangang maging maliwanag sa iyo kung saan nakabatay ang iyong mga pagpapahalaga. Kung saan nakatuon ang iyong lakas, oras at panahon.
3. **Tipunin ang mga impormasyon.** Sa iyong mga impormasyon na naitala, laging isaisip na ang layunin ng paggawa ng personal na misyon sa buhay ay mayroong malaking magagawa sa kabuuan ng iyong pagkatao.

Sa pagbuo ng personal na misyon sa buhay, ito dapat ay nakatuon sa kung ano ang nais mo na mangyari sa mga taglay mong katangian at kung paano makakamit ang tagumpay gamit ito. Ayon kay Stephen Covey, upang makabuo ng mabuting personal na misyon sa buhay, mabuti na magsimula na alamin ng tao ang sentro ng kaniyang buhay. Halimbawa: Diyos, pamilya, kaibigan, komunidad, atpb. Ito ay dahil ang sentro ng buhay mo ang magbibigay sa iyo ng seguridad, paggabay, karunungan at kapangyarihan.

Ang **Misyon** ay ang hangarin ng isang tao sa buhay na magdadala sa kaniya tungo sa kaganapan. Lahat ng tao ay may nakatakdang misyon sa buhay. At dahil iba-iba ang tao, iba-iba rin ang kanilang misyon. Maaaring isagawa ang misyong ito sa pamilya, kapuwa, paaralan, simbahan, lipunan o sa trabaho o gawain na iyong ginagawa. Kung kaya't mahalaga na ngayon pa lamang ay makabuo ka ng iyong personal na misyon sa buhay upang mula dito ay Makita mo o masalamin kung saan ka patungo.

**MISSION
POSSIBLE**

Photo credit: clipart-library.com

Ang **Propesyon** ay trabaho na ginagawa ng tao upang siya ay mabuhay. Ito ang resulta ng kaniyang pinag-aralan o matagal ng ginagawa at naging eksperto na siya dito. Ito ay maaaring gusto niya o hindi ngunit kailangan niyang gawin sa pagkat ito ang pinagkukunan niya ng kaniyang ikabubuhay. At dahil sa ikabubuhay lamang nakatuon ang kaniyang paggawa hindi siya nagkakaroon ng ganap na kasiyahan.

Photo credit: clipart-library.com

Ang **Bokasyon** ay galing sa salitang Latin na "vocatio", ibig sabihin ay "calling" o tawag. Ito ay malinaw na ang bawat tao ay tinawag ng Diyos na gampanan ang misyon na ipinagkaloob Niya sa atin. Ito ay mahalaga sa pagpili mo ng propesyong akademiko, teknikal-bokasyonal, isports at sining pagkatapos mo ng *Senior High School*. Katulad din ng propesyon subalit nagiging mas kawili-wili ang paggawa para sa tao. Mas lalo siyang nasisiyahan sapagkat nagagamit niya ang kaniyang mga talento at hilig sa kaniyang ginagawa.

Hindi niya nararamdaman ang pagkabagot. Hindi nagiging kumpleto ang araw sa kaniya kung hindi ito magagawa sapagkat ito ang nakapagdudulot ng kasiyahan sa kaniyang buhay. Mula dito ay hindi na lamang simpleng trabaho ang kaniyang ginagawa kundi isang misyon na nagiging isang bokasyon. Dito tunay na nagkakaroon ang tao ng tunay na pananagutan sapagkat naibabahagi niya ang kaniyang sarili at kumikilos siya para sa kabutihang panlahat. Upang ikaw ay lubos na magabayan sa pagbuo ng iyong Personal na Pahayag ng Misyon sa buhay, narito ang halimbawa ng ginawa ng isang guro. Mula sa personal na pahayag ng misyon sa buhay ng isang mag-aaral.

Balang araw ay nais kong maging isang inhinyero at instrumento sa pagpapahayag ng pagmamahal ng Diyos at pagpapalaganap ng Kaniyang mga salita at karunungan sa lahat, lalo na sa mga kabataan, maliliit na bata at mga tinedyer sa pamamagitan ng pag-aaral ng mabuti, pagsasaliksik at pag-alala sa walang hanggang pagmamahal ng Diyos sa lahat ng aking ginagawa.

Elemento	Hakbang na Gagawin	TakdangOras/Panahon
Pag-aaral ng mabuti	Pag-aaral ng mga asignatura	2 hours a day

Sa paggawa nito isaalang-alang ang kraytirya ng **SMART**, ibig sabihin, *Specific, Measurable, Attainable, Relevant, Time Bound*. Ito ay mahalaga upang maging konkreto sa iyo ang iyong tatahakin sa buhay.

- S** **1. Tiyak (Specific).** Kailangan ang lahat ng isusulat mo dito ay ispisipiko. Kung kaya't mahalaga na ikaw ay magnilay upang Makita mo ang nais mong tahakin. Hindi makatutulong sa iyo kung pabago-bago ka ng iyong nais. Kailangan mong siguraduhin ang iyong gagawin.
- M** **2. Nasusukat (Measurable).** Nasusukat mo ba ang iyong kakayahan? Kailangan na ang isusulat mo sa iyong personal na pahayag ng misyon ay kaya mong gawin at isakatuparan.
- A** **3. Naaabot (Attainable).** Kailangan na itanong mo sa iyong sarili na ang personal na pahayag ng misyon mo ba sa buhay ay makatotohanan? Ito ba ay kaya kong abutin o kaya ko ba itong gawin? Ito ba ay mapanghamon?
- R** **4. Angkop (Relevant).** Ito ba ay angkop para makatugon sa pangangailangan ng iyong kapuwa? Isa ito sa kinakailangan mong tingnan at suriin.
- T** **5. Nasusukat ng Panahon (Time Bound).** Kailangan na magbigay ka ng takdang panahon o oras kung kailan mo maisasakatuparan ang iyong isinulat. Ito ang magsasabi kung ang personal na pahayag ng misyon sabuhay ay iyong nagawa o hindi.

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 2: Sagutin ang mga sumusunod. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

- Ano ang kahululugan ng personal na misyon sa buhay?
- Bakit nararapat na ngayon pa lamang ay malinaw na sa iyong isip ang isang malaking larawan kung ano ang nais mong mangyari sa iyong buhay?
- Maaari bang mabago ang personal na misyon sa buhay? Ipaliwanag.
- Paano makakatulong ang iyong mga hakbangin sa pagtupad ng iyong mithiin?
- Gaano kahalaga sa isang tao ang pagtupad sa kanyang personal na misyon sa buhay?

E. Pakikipagpalihan (Unang hanggang Ikalawang Araw ng Ikapitong Linggo)

Nalaman at natunghayan natin ang kahalagahan at kahulugan ng personal na misyon sa buhay na makatutulong sa iyo sa pag abot ng iyong mga mithin. Tunay na napakahalaga ng misyon ng bawat tao sa mundo. Inaasahan na lubos mong naunawaan ang mga paliwanag at halimbawa sa aralin. Ngayon naman ay ating subukin ang iyong kakayahan na sagutan ang mga sumusunod na gawain.

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 3: Magbigay ng mga sitwasyon sa iyong buhay na kung saan ay nagsagawa ka ng pagpapasiya? Gamitin ang tsart sa ibaba sa pagsasagawa ng gawain. Pagkatapos ay sagutin ang mga tanong kasunod ng tsart. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Sitwasyon sa aking buhay	Paano isinasagawa ang pagpapasiya	Mabuting naidulot	Hindi mabuting naidulot
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

1. Ano ang natuklasan mo sa iyong sarili batay sa mga pagpapasiyang ginawa mo?
2. Bakit mahalaga na magpasiya nang tama? Ipaliwanag.
3. Mayroon ba itong magiging epekto sa iyong buhay sa hinaharap? Patunayan.

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 4: Bumuo ng pagpapakahulugan sa salitang **MISYON** na makatutulong sayo sa pag abot ng iyong mga mithiin. Maaring lagyan ng disensyo ang papel ng isasagawang gawain. Gawin ito sa iyong sagutang papel. Gamiting gabay ang halimbawa sa ibaba.

- M** - aabot kahit anong hirap
I - nspirasyon kong tunay ang mahal sabuhay
S - ikap at tiyaga palaging tataglayin
Y - ayabong ang kaalaman sa mga aral na hirap na naranasan
O - ras ay papahalagahan sa lahat ng pagkakataon
N - aasahang makakamit lahat ng mithiin balang araw

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 5: Gamit ang hagdan sa ibaba, punan ang bawat baitang ng iyong magiging hakbang sa pagtupad ng iyong mga pangrap. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

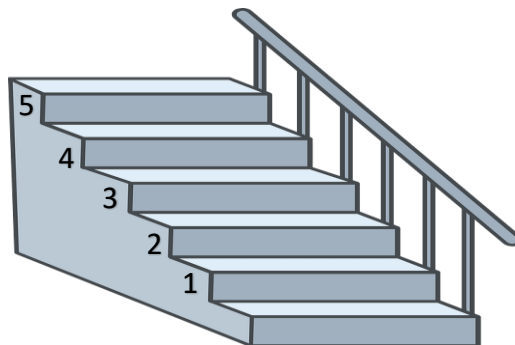

Photo credit: creazilla.com

Gawain sa Pagkakatatulo Bilang 6: Bumuo ng isang personal na Kredo o isang motto na nagsasalaysay kung paano mo ninanais na dumaloy ang iyong buhay na magiging batayan mo sa iyong mga gagawing pagpapasya sa araw-araw. Tingnan ang halimbawa sa ibaba. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

TRICIA ZAFRA

Finished broadcast communication at U.P. Diliman as cum laude. She left GMA to become humanitarian worker.

"It is not easy leaving a job you've had for more than a decade. But it is more difficult to resist going after what will make you genuinely happy while you're still you're still young." - Tricia

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 7: Paano mo maisasakatuparan ang iyong mithiin sa kabila ng kinahaharap na pandemya. Gumawa ng isang poster na nagpapakita ng iyong tagumpay sa gitna ng paglaban ng bawat tao sa pandemya. Gamiting gabay ang pamantayan sa pagmamarka sa pagsasagawa ng gawain. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Pamantayan	Deskripsiyon	Puntos	Nakuhang Puntos
Pagkamalikhain	Angkop at akma ang mga larawan na iginuhit upang maging maganda ang pagpapahayag ng saloobin at pananaw ukol sa paksa.	15	
Kaangkupan sa tema	Angkop sa tema ang ginawang poster.	10	
Kalinisan	Malinis ang pagkakagawa ng poster.	5	
KABUANG PUNTOS		30	

Gawain sa Pagkakatatuto Bilang 8: Bumuo ng Personal na Pahayag ng Misyong sa Buhay. Ito ay dapat nagtataglay ng S.M.A.R.T. Lakipan ito ng larawan ng nais mong makamit. Gumawa ng talahanayan o matrix upang maging tiyak ang bawat elemento nito. Maging malikhain sa pagbuo nito. Gamiting gabay ang binasang teksto sa itaas. Gawin ito sa iyong sagutang papel.

Elemento	Hakbang na Gagawin	Takdang Oras/Panahon

A. Paglalapat (Ikalawang araw ng Ikawalong Linggo)

Ang bawat tao ay may kanya-kanyang pangarap. Ito ay nag-uumpisa mula sa kanyang kabataan. Kadalasang maririnig sa mga kabataan o maging sa mga musmos pa lamang ang hangarin nilang maging doktor, nars, o abogado balang araw. Ang pangarap ay ang mithiin ng bawat indibidwal na nilalaman ng kanilang puso at isipan. Ang pangarap ang nagsisilbing gabay ng bawat isa at nagbibigay ng kalakasan ng kanilang loob upang magpursigi at lalong pagbutihin ang kanilang mga ginagawa sa buhay. Ito rin ang nagsisilbing inspirasyon nila sa araw araw at nagbibigay kasiyahan lalo na sa mga panahong sila ay may pinagdaraan sa buhay. Sa pag-abot ng kanilang mga pangarap ay hindi ganon kadali. Maraming mga bagay ang maaring makaapekto dito. Maaaring pinansiyal, emosyonal, mental o sosyal na aspekto. Sa kabila nito nararapat lamang na tayo ay magpapakatatag sa pag-abot ng ating mga pangarap anumang pagsubok ang dumating sa ating buhay.

Punan ng tamang salita ang patlang sa bawat pangungusap. Piliin ang tamang sagot sa loob ng puso. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

Ang aking misyon bilang isang mag-aaral ay magsikap at magtiyaga para sa ikakaunlad ng aking _____. Layunin kong _____ ang aking kaalaman at mapaunlad pa ang aking mga kakayahan dahil ito ang magiging susi ng aking kaunlaran tungo sa magandang kinabukasan. Ito rin ang magiging daan upang ako ay makahanap ng magandang trabaho ng sa ganun ay _____ ko ang aking mga magulang. Maibalik sa kanila ang kailang mga sakripisyong ginawa para lamang makatapos ako sa aking pag aaral, mga sakripisyong para sa _____, ng aking kinabukasan. Misyong kong _____ at ibigay ang lahat ng aking makakaya para sa aking pag aaral.

V. PAGTATAYA

(Ang mga Gawain sa Pagkatuto para sa Pagpapayaman, Pagpapahusay, o Pagtataya ay ibibigay sa ikatlo at ikaanim na linggo)

VI. PAGNINILAY

Ipabatid ang iyong personal napagtatasa sa kard ayon sa lebel ng iyong performans.

Personal na Pagtatasa sa Lebel ng Performans Para sa Mag-aaral

Pumili ng isa sa mga simbolo sa ibaba na kakatawan sa iyong nagging karanasan sa pagsasagawa ng mga gawain. Ilagay ito sa Hanay ng LP o Lebel ng Performans. Basahin ang deskripsiyon bilang gabay sa iyong pagpili:

☆ - Nagawa ko nang mahusay. Hindi ako nahirapan sa pagsasagawa nito. Higit na nakatulong ang Gawain upang matutuhan ko ang aralin.

✓ - Nagawa ko nang maayos. Nahirapan ako nang bahagya sa pagsasagawa nito. Nakatulong ang Gawain upang matutuhan ko ang aralin.

? - Hindi ko nagawa o nahirapan ako nang labis a pagsasagawa nito. Hindi ko nauunawaan ang hinihingi sa gawain. Kailangan ko pa ng paglilinaw o dagdag kaalaman upang magawa ko ito nang maayos o mahusay.

Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP	Gawain Sa Pagkatuto	LP
Bilang 1		Bilang 4		Bilang 7	
Bilang 2		Bilang 5		Bilang 8	
Bilang 3		Bilang 6			

VII. SANGGUNIAN

Edukasyon sa Pagpapakatao 9, pp. 232 – 250

Inihanda ni:	JENNY ROSS D. UNICO	Sinuri nina:	JUN A. ROBLES SHINE C. MAIGTING CLARIZA G. TERONES PHILIPS T. MONTEROLA
---------------------	---------------------	---------------------	--